A Pénzügyminisztérium közleménye a 2019. évre szóló munkavédelmi és munkaügyi ellenőrzési irányelvekről

Az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendeletben jelöli ki a Kormány a munkavédelemmel és a munkaügyi hatósági tevékenységgel kapcsolatos közigazgatási feladatok ellátására a munkavédelmi valamint a munkaügyi hatóságokat.

A munkavédelmi hatóság, valamint a munkaügyi hatóság az ellenőrzési tevékenységét a miniszter által megállapított és közzétett ellenőrzési irányelv alapján végzi.

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 81/A. § alapján a következő irányelveket adom ki:

I. Általános elvek

1. A munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére, ezáltal a munkahelyeken az elsődleges megelőzés szolgálatára épüljön. A szakmai tevékenység tükrözze a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során mutatkozzon meg az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

2. A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, valamint a munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság célja, hogy a munkavédelmi előírások végrehajtását és a megelőzést szolgáló tájékoztató, felvilágosító tevékenységével következetesen elősegítse az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok ellenőrzését és megtartását.

3. A munkavédelmi ellenőrzés célja a munkahelyeken előforduló szabálytalanságok feltárása, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartásának biztosítása.

4. A munkavédelmi hatóság jogkövető gyakorlatában jusson érvényre a szolgáltató közhatalom elve, a bizalom, a tisztesség és a következetesség, valamint a komplexitás az egységes, fokozatos és arányos intézkedésekben.

5. Azoknál a munkáltatóknál, akiknél a hatósági intézkedések ellenére nem tapasztalható jogkövető magatartás, teljes hatósági szigorral kell fellépni. Az Mvt. 81-82. §-ai szerinti esetekben a súlyos veszélyeztetést megvalósító munkáltatóval szemben a munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot szab ki. A munkavédelmi hatóság közigazgatási bírságot szab ki azzal a természetes személlyel szemben, aki a szervezett munkavégzés során az Mvt. 82/D. § (1) bekezdésének a)-d) pontokban meghatározott valamely magatartást megvalósítja. A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény 12/A. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a hatóság a kis- és középvállalkozások első esetben előforduló jogsértése esetén sem tekinthet el a bírság kiszabásától, amennyiben a jogsértés emberi életet, testi épséget vagy egészséget sért vagy veszélyeztet.

II. A munkavédelmi ellenőrzés elvei

- *A 2019. év kiemelt ellenőrzési, vizsgálati céljai*

1. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság növelje az ellenőrzések hatékonyságát azok tervezésével, az előzetes bejelentéssel végzett és elsősorban a nagy létszámú munkavállalót foglalkoztató munkáltatók gyakoribb és tartalmában részletesebb ellenőrzéseivel.

2. A munkavédelmi hatósági ellenőrzés a munkahelyen a munkabiztonsági szabályszegések és a munkaegészségügyi kóroki tényezők feltárására és vizsgálatára egyaránt térjen ki. A munkavédelmi eljárások során gyors és szakszerű eljárással segítse a munkavállalókat ért jogsértések felszámolását.

3. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság minél több olyan munkahelyen folytasson munkavédelmi ellenőrzést, ahol veszélyes munkaeszközt és technológiát alkalmaznak, zajjal, kéz-karrezgéssel, veszélyes anyagokkal/keverékekkel, rákkeltő vagy mutagén anyagok expozíciójával, biológiai kóroki tényezők jelenlétével járó tevékenységet folytatnak.

4. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság vizsgálja fokozottabban a kiemelt védelemre szoruló munkavállalók csoportjainak (fiatalkorúak, terhes, nemrégen szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek, mozgáskorlátozott vagy egyéb testi fogyatékos munkavállalók) foglalkoztatási körülményeit.

5. A Pénzügyminisztérium szakmai irányításért felelős szervezeti egysége a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintéséről szóló jelentést az Mvt. 14. § (1) bekezdés e) pontja alapján elkészíti – a munkavédelmi hatóságok és az érintett minisztériumok munkavédelmi irányító tevékenységéről szóló jelentései alapján – a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter részére, közzététel céljából.

- *A 2019. évi kiemelten ellátandó feladatok*

1. A munkavédelmi tartalmú ismeretekről fokozott mértékű tanácsadással kell segítséget adni – különösen a mikro, kis- és középvállalkozások, a magánmunkáltatók és a szakképző intézmények, a szakképzésben gyakorlati képzőként részt vevők, a közfoglalkoztatók, valamint a munkaerő-kölcsönzésben érintett munkáltatók részére –, hogy ismeret hiány miatt ne történjen szabálytalan munkavégzés, illetőleg ne következzen be munkabaleset vagy egészségkárosodás, valamint már az oktatás során kapjon hangsúlyt a szabályos munkavégzés, a munkahelyi egészség és biztonság.

2. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok 2019. évben fektessenek hangsúlyt a proaktív tájékoztatásra, tartsanak saját vagy közös rendezésű nyílt napokat. Az egyik nyílt nap „A munkában megrokkantak és elhunytak emléknapja" hetében kerüljön megrendezésre.

3. Az Mvt. 81/A. § (2) bekezdésében foglaltak alapján meghatározott feladatokkal kapcsolatban a részletes teljesítmény mutatókat a munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok részére a 2019. évre vonatkozó munkavédelmi szakmai teljesítmény-célkitűzés tartalmazza.

- *Az ellenőrizendő főbb tevékenységi körök, szakmák, ágazatok*

1. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok fordítsanak fokozott figyelmet a különösen veszélyes foglalkoztatási ágazatok munkavédelmi ellenőrzésére, mint az építőipar, a mezőgazdaság, a feldolgozóipar, a bányászat és az egészségügy.

2. A munkavédelmi oktatások tartalmi vizsgálatát a helyszíni ellenőrzésen tapasztaltak alapján, elsősorban szabálytalan munkavégzés esetén szükséges elvégezni.

3. A sütő- és cukrászipari tevékenységek célvizsgálatának elvégzésével kell a figyelmet ráirányítani az ágazat legsúlyosabb veszélyforrásaira.

4. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok az illetékességi területük gazdasági szerkezete, munkabaleseti helyzete és az ellenőrzési tapasztalataik figyelembe vétele alapján tartsanak saját tervezésű célvizsgálatot az indokolt tevékenység, szakma vagy ágazat munkavédelmi ellenőrzésére és a tapasztalatokról szóló számszaki és szöveges összefoglalót küldjék meg a miniszternek.

A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 2/A. § (1) bekezdése alapján a következő irányelveket adom ki:

I. Általános elvek

1. A miniszter, valamint a munkaügyi ellenőrzést végző hatóság célja, hogy a vállalkozói adminisztratív költségek csökkentésére irányuló, Egyszerű Állam című középtávú kormányzati program egyes feladatainak módosításáról szóló 1416/2012. (X. 1.) Korm. határozatban foglalt célokat továbbra is szem előtt tartva folytassa tevékenységét, így a 2019. évben is különösen kiemelt figyelmet kell fordítani a munkaügyi előírások végrehajtását szolgáló felvilágosító tevékenység ellátására, igényeknek megfelelő további erősítésére, oly módon, hogy az következetesen elősegítse a munkaerő-piac szereplőinek tájékoztatását.
A gazdasági fejlődés nyomán alakuló, illetve erősödő, jogkövetésre törekvő vállalkozások, valamint a munkaerőpiacra lépő munkavállalók tájékoztatása érdekében különösen fontos az egyértelmű és megbízható információk közvetítése, tekintettel a foglalkoztatási szabályok esetleges változásaira is.

2. Cél annak elősegítése, hogy a munkavállalók alapvető jogai érvényesüljenek, rendelkezzenek rendezett jogviszonnyal, csökkenjen a jogkövető vállalkozások versenyhátránya, és ez segítse a munkahelyek megtartását, illetve az új, legális (adózó) munkahelyek létesítését.

3. A munkaügyi hatóság jogalkalmazási gyakorlatában a lehetőségekhez mérten kerüljön előtérbe a közigazgatás szolgáltató elve.

4. A munkaügyi hatósági ellenőrzés, illetve eljárás alapján a munkavállaló garanciális jogainak érvényesítését, egyben a prevenciót szolgáló, a jogszabályoknak megfelelő - szükséges és arányos - intézkedéseket, jogkövetkezményeket - az eljárási határidők fokozott betartása mellett - kell alkalmazni.

II. A munkaügyi ellenőrzés elvei

1. A munkahelyvédelmi akciótervben foglaltak, valamint a munkahelyteremtés támogatása céljából legalább félévente egy-egy nyílt nap formájában közvetlen tájékoztatás biztosítása az alapvető foglalkoztatási szabályokról, azok esetleges változásairól. A fő cél, hogy mind a munkavállalók – különösen a pályakezdők, illetve a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó álláskeresők – mind a munkáltatók ismerjék a munkaviszonyból származó legfontosabb jogaikat és kötelességeiket, illetve a munkáltatók számára egyértelműen körülhatárolható legyen a betartandó és a munkaügyi ellenőrzés keretében vizsgálandó munkajogi előírások köre (prevenció).

2. A munkaügyi ellenőrzésnek továbbra is kiemelt feladata a munkaszerződés, illetőleg az adóhatósági bejelentés nélküli foglalkoztatás feltárása, a munkavállalók anyagi és munkával kapcsolatos érdekeinek biztosítása. Így különösen a munkabérhez, valamint a Magyarország Alaptörvénye által is biztosított pihenőidőhöz, éves fizetett szabadsághoz való jog érvényesülésének, illetve az ezekhez kapcsolódó valóságnak megfelelő munkaidő nyilvántartására vonatkozó jogszabályok megtartásának ellenőrzése.

3. A munkaügyi ellenőrzést végző hatóságok törekedjenek az ellenőrzések arányos ágazati elosztására, arra is tekintettel, hogy a megelőző évben munkaügyi jogsértésekkel leginkább érintett ágazatok, illetve ellenőrzésbe a megelőző évben be nem vont egy-egy ágazat is a vizsgálatok része legyen.

4. A munkaügyi ellenőrzések legalább 10%-a érje el a személy- és vagyonvédelem (TEÁOR'08 N. „80" jelű „Biztonsági, nyomozói tevékenység") területén működő munkáltatókat.

5. A munkaügyi ellenőrzések legalább 15%-a érje el – a munkaügyi ellenőrzési jelentések során használt megjelölés szerint – az úgynevezett „egyéb ágazatok" területén működő munkáltatókat, melyek a TEÁOR '08 Struktúrája szerint az alábbiak:

D. Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás
E. Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés
J. Információ, kommunikáció
K. Pénzügyi, biztosítási tevékenység
L. Ingatlanügyletek
M. Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység
N. Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, kivéve a „80" jelű „Biztonsági, nyomozói tevékenység"
O. Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás
P. Oktatás
Q. Humán-egészségügyi, szociális ellátás
R. Művészet, szórakoztatás, szabad idő
S. Egyéb szolgáltatás

6. A munkavállalók rendezett jogviszonyának biztosítása és a legális (adózó) munkahelyek számának növelése érdekében bejelentés nélküli foglalkoztatás feltárása esetén a munkáltatók legalább 80%-át érintően kell vizsgálni - utóellenőrzés keretében - a döntés végrehajtását.

7. A munkaügyi ellenőrzést végző hatóságok a területi sajátosságokat figyelembe véve évente legalább egy alkalommal tartsanak vizsgálatot (akcióellenőrzés, célvizsgálat), tekintettel az illetékességi terület foglalkoztatási helyzetére, a jellemző kiemelt szabálytalanságok visszaszorítása érdekében.

8. A Pénzügyminisztérium szakmai irányításért felelős szervezeti egysége a munkaügyi ellenőrzések tapasztalatairól a munkaügyi ellenőrzést végző hatóságok jelentései alapján - a jogszabályok érvényesülésének - visszaigazolása érdekében éves összefoglaló értékelést készít.

Budapest, 2018. november 14

Varga Mihály
gazdaságpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes,
pénzügyminiszter nevében és megbízása alapján

Pénzügyminisztérium 86.

Bodó Sándor
államtitkár